

כתב המהר"ל¹⁰ כי יון רצו להעביר בני ישראל על פי החכמה להמשיכן לחכמה היוצגות. ונראה כי יון הוא מלשון אונאה שרצו להטעות את בני ישראל. כי הרבה מקומות יש ביודעי דעת להחליף בין האמת והשקר והוא תלוי בנקודות דקות. אך כל איש ישראל יש בו נקודה דביקות להשם יתברך וזה הדעת שניתן לבני ישראל ומה יכול להכיר האמת ולכן נעשה הנס דחנוכה בשמן כי שמן יש בו סגולה זו שנמשך אחר הפתילה עד טפה אחרונה והמים נשאר בסוף וכן נדמו בני ישראל לשמן כמו שכתוב (ירמיה יא, טו) זית רענן כו' וכתוב במדרש¹¹ מה שמן אינו מתערב בשאר משקין כמו בן בני ישראל. וזה היה הישועה בחנוכה כי יונים רצו להטעות בני ישראל בחכמה ועל זה נתברר הדעת שבשורש נפשות בני ישראל למשוך אחר האמת וזה יתרון הדעת על החכמה. והבן כל זה מאוד ועוד יתבאר לפנינו¹² בס"ד:

(ליל ה) **מנה** שהיה הנס דחנוכה במנורה כנראה שכל מחשבות היונים היו לטמא השמן כו'. והיונים רצו להעביר בני ישראל מהשם יתברך על ידי החכמה כי היה להם התורה שבכתב מפורשת בלשון יונית כדאיתא בגמרא¹⁴ יפת אלקים ליפת כו' (בראשית ט, כו) דבריו של שם נאמרין בלשון של יפת והתירו שיכתבו בלשון יונית

מביאות אחי לבני בנסות ולבתי מדרשות החד זאשיבו רגלי אל עזחוקי' ניקר לזג אג.
 9 עין מקץ חרלא. ריה זשה.
 10 כריר ל. ו.
 11 בר מצוה עמוד יב, ריה זרע.
 12 שחייך ל. ו.

ע"ש. ובמדרש¹⁵ על פסוק (הושע ה, ב) אכתוב לו רובי תורתי שביקש משה רבינו ע"ה שיהיה גם תורה שבעל פה מפורשת והשיבו הקב"ה כמו זר נחשבו שיעתיקו היונים להם גם כן. רק התורה שבעל פה מה שחכמים משיגים בחכמתם רצון הכורא יתברך הוא עדות שאין שייכות לשום אומה להתורה רק בני ישראל. וזהו עצמו מצות הנרות שאין בו טעם דוכי לאורה צריך¹⁶. וכיון שאין בו טעם והוא דוקה לכן לא יתערב בו זר. רק בני ישראל על ידי אמונתם בהשם יתברך והוקותיו מאמינים כי בודאי יש להם שייכות להאיר לפניו יתברך אף שאין משיגין איך ולמה. וכל המצות בבית המקדש הקרבנות הכל היה לצורך ולכפרת. אבל הנרות היו רק לעדות ששכינה שורה בישראל כמו שכתוב בגמרא בנר מערבי¹⁷. והפירוש כיון שהיה דולק בנס ואף על פי כן זוה השם יתברך שיבוא זה מבני ישראל אם כן עדות הוא שיש לבני ישראל דביקות אל השם יתברך לכד מעשיהם הטובים. וזה ענין נר מערבי שהוא עדות אל התחברות והערובות שיש לבני ישראל באור השכינה. והכלל כי כל מצוה שאינה נודעת להארם היא עולה במקום גבוה על גבוה. ולכן מצות מנורה שבני ישראל ידעו נאמנה שאין זה מצד מעשיהם לכן לא שלטה בו מגע נכרי וזה עצמו מה שאמרו ד"ל הותם בחותמו של כהן גדול¹⁸ שהוא חסד עלין שכפי מה שיודעין שאינו ככה מעשיהם אין שולט בו ירי זרים. ולכן המנורה החזיקה יד בני ישראל בגלות יון וזוה נעשה להם הנס כנ"ל:

(ליל ו) **הק"ן**¹⁹ כתב למאן דאמר אסור להרצות מעות²⁰ דיש כנר הנוכה קדושה הוא משום דתיקנו זכר

15 הנחומא (נבר) וירא. ו.
 16 שבת כג ע"ב.
 17 שבת כא ע"ב.
 18 שבת כא ע"ב.
 19 שבת, דף ט ע"א ברמי הרי"ף, ריה 'הלכות חנוכה'.

למנורה כו'. נראה דמהאי טעמא דרוצין לעשות זכר למנורה לכך נתעורר על ידי זה קדושת המנורה חל על הנרות ונמצא מצות נר הנוכה מעורר נרות המנורה²¹. וזהו שכתב רמב"ן²² פירוש מה שכתוב²³ שלך לעולם קיימת שנרות המנורה מתעוררין בעת הדלקת נרות חנוכה כנ"ל. שזכה אהרן להיות נשאר הארת המנורה שיוכלו בני ישראל להשיג הארתן בזמנים המיוחדים כגון בחנוכה. וכן יש לומר בכל יום יש מצות מיוחדת למצוא על ידן הארת המנורה וכתוב (תהלים קיא, ט) סמוכים לעד לעולם שכל המצות אף התלוין בזמן הבית. מכל מקום הם קיימים לעד משום דעשויים באמת וישר פירוש שהמצות הארתם במקום גבוה הם קיימים כיון שהם באמת ועל ידי זה כפי מה שאדם מיישר עצמו ובא אל האמת נמצאים לו הארות אלו המצות כנ"ל:

14